

Sygn. akt I C 1578/19

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 lutego 2020 roku

Sąd Rejonowy w Dzierżoniowie I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: SSR Radosław Florek

Protokolant: Grażyna Jakubowska

po rozpoznaniu 5 lutego 2020 roku w Dzierżoniowie

na rozprawie

sprawy z powództwa **D. K.**

przeciwko **N. O. (1)** i **P. O. (1)**

o zapłatę 62 726,72 zł

I. zasądza od pozwanych N. O. (1) i P. O. (1) solidarnie na rzecz powódki D. K. **12 276,72 zł** (dwanaście tysięcy dwieście siedemdziesiąt sześć złotych siedemdziesiąt dwa grosze) z odsetkami ustawowymi od 7 marca 2015 roku do 31 grudnia 2015 roku i odsetkami ustawowymi za opóźnienie od 1 stycznia 2016 roku do dnia zapłaty, zastrzegając pozwanym N. O. (1) i P. O. (1) prawo powoływania się w toku egzekucji tego świadczenia na ograniczenie odpowiedzialności do wartości stanu czynnego majątku spadku po J. O.;

II. umarza postępowanie w pozostałym zakresie;

III. zasądza od pozwanych N. O. (1) i P. O. (1) solidarnie na rzecz powódki D. K. **4402 zł** tytułem zwrotu kosztów procesu.

Sygn. akt *I C 1578/19*

UZASADNIENIE

CZĘŚĆ WSTĘPNA

1. Powódka D. K. wystąpiła o zasądzenie na jej rzecz od pozwanych (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w O. i J. O. solidarnie 62 726,72 zł wraz z odsetkami ustawowymi liczonymi od 7 marca 2015 roku.

Żądanie pozwu oparła na następujących twierdzeniach:

a) prowadziła sprzedaż produkowanych przez siebie elementów sterowania elektronicznego zamawianych przez stronę pozwaną (...) Spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością w O. na podstawie umowy sprzedaży z 1 października 2012 roku;

b) z tytułu sprzedaży tych towarów pozwana Spółka jest obowiązana do zapłaty należności w kwocie 54 556,65 zł;

c) na dzień 6 marca 2015 roku suma ustawowych odsetek od niezapłaconych należności i odsetek ustawowych od należności uregulowanych z opóźnieniem wynosi 8170,07 zł;

d) na podstawie postanowienia § 13 ust. 1c umowy sprzedaży z 1 października 2012 roku uzupełniła weksel i wpisała w nim sumę wekslową wynikającą z tego zadłużenia;

e) o wypełnieniu weksła zawiadomiła pozwaną Spółkę jako wystawcę i pozwanego J. O. jako poręczyciela oraz wezwała ich do wykupu weksła.

2. W piśmie procesowym z 15 maja 2015 roku, powódka ograniczyła żądanie pozwu i wniosła o zasądzenie na jej rzecz od pozwanych solidarnie 12 276,72 zł wraz z odsetkami ustawowymi liczonymi od 7 marca 2015 roku oraz wskazała, że otrzymała od pozwanej Spółki częściową zapłatę dochodzonej należności w kwocie 50 450 zł.

3. W odpowiedzi na pozew z 31 sierpnia 2015 roku, pozwana Spółka wniosła o oddalenie powództwa w całości.

Motywując swoje stanowisko podniosła następujące zarzuty:

a) powódka oparła żądanie pozwu na wekslu własnym wystawionym 26 lutego 2015 roku i podpisanym przez pozwanego J. O.;

b) pozwany J. O. nie pełni funkcji prezesa zarządu pozwanej Spółki od 16 grudnia 2014 roku;

c) w dniu 26 lutego 2015 roku pozwany J. O. nie mógł zaciągać zobowiązań w jej imieniu;

d) zgodnie z przepisem art. 8 ustawy z dnia 28 kwietnia 1936 roku - Prawo wekslowe (Dz.U. z 1936 roku, Nr 37, poz 282 z późn. zm.), zwanej dalej „prawem wekslowym”, kto podpisał weksel jako przedstawiciel innej osoby, nie będąc umocowany do działania w jej imieniu, odpowiada sam wekslowo;

e) na wekslu nie ma wskazania, że osoba go podpisująca działała w jej imieniu, lecz jedynie pod podpisem znajduje się pieczęćka „prezes J. O.”;

f) w razie podpisania weksła przez przedstawiciela bez ujawnienia charakteru przedstawicielstwa, osoba podpisująca staje się dłużnikiem wekslowym.

4. W piśmie procesowym z 5 listopada 2015 roku, strona pozwana syndyk masy upadłości (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w upadłości likwidacyjnej w O. wniosła o odrzucenie pozwu i umorzenie postępowania.

Motywując swoje stanowisko wskazała, że postanowieniem z 5 października 2015 roku Sąd Rejonowy w Opolu ogłosił (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w O., a do czasu ustalenia listy wierzytelności zachodzi czasowa niedopuszczalność drogi sądowej.

5. Na mocy postanowienia Sądu Rejonowego w Dzierżoniowie z 25 stycznia 2016 roku z urzędu zawieszono postępowanie.

6. Na podstawie postanowienia Sądu Rejonowego w Dzierżoniowie z 20 listopada 2017 roku podjęto postępowanie w sprawie.

7. W piśmie procesowym z 16 marca 2018 roku, strona pozwana syndyk masy upadłości (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w upadłości likwidacyjnej w O. wniosła o odrzucenie pozwu i umorzenie postępowania.

Uzasadniając swoje stanowisko podała, że powódka dokonała zgłoszenia wierzytelności w toczącym się postępowaniu upadłościowym, a wskazana wierzytelność została uznana w całości.

8. W piśmie procesowym z 21 kwietnia 2018 roku, powódka wniosła o umorzenie postępowania w stosunku do (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w upadłości w O. oraz poinformowała o śmierci pozwanego J. O..

9. Na mocy postanowienia Sądu Rejonowego w Dzierżoniowie z 21 maja 2018 roku umorzono postępowanie co do strony pozwanej (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w O. oraz zawieszono postępowanie w stosunku do pozwanego J. O..

10. W piśmie procesowym z 21 marca 2019 roku, powódka poinformowała, że spadek po J. O. nabyli P. O. (1) i N. O. (1).

11. W odpowiedzi na pozew z 13 czerwca 2019 roku, pozwani P. O. (1) i N. O. (1) wniesli o oddalenie powództwa.

Motywując swoje stanowisko podnieśli następujące zarzuty:

a) nieudowodnienie wysokości sumy wekslowej, albowiem powódka miała prawo do wypełnienia weksla na sumę równą całemu zadłużeniu, a nie wykazała wysokości należnych odsetek;

b) czynność wypełnienia weksla została dokonana przedwcześnie i niezgodnie z porozumieniem wekslowym, gdyż powódka nie udowodniła, że przed wypełnieniem weksla wezwała pozwanych do zapłaty, a po jego wypełnieniu nie zawiadomiła o tym pozwanej Spółki i nie wezwała jej do wykupu weksla.

12. W piśmie procesowym z 23 lipca 2019 roku, powódka podniosła co następuje:

a) poręczenie wekslowe udzielone przez J. O. spełnia wymogi określone w art. 31 prawa wekslowego;

b) weksel został wypełniony zgodnie z upoważnieniem wekslowym, albowiem odsetki, które powiększają kwotę należności głównej, są jej należne jako roszczenie związane z nieprawidłowym wykonaniem umowy;

c) zawiadomiła o wypełnieniu weksla zarówno jego wystawcę, jak i jego poręczyciela.

13. Na mocy postanowienia Sądu Rejonowego w D. z 29 lipca 2019 roku podjęto zawieszono postępowanie.

14. Na podstawie postanowienia Sądu Rejonowego w Dzierżoniowie z 5 lutego 2020 roku, oddalono wniosek pozwanych N. O. (1) i P. O. o przekazanie sprawy do Sądu Rejonowego w Nysie.

STAN FAKTYCZNY

I. Umowa sprzedaży

1. W dniu 1 października 2012 roku, powódka (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w O. zawarli umowę sprzedaży. Przedmiotem sprzedaży były produkowane przez powódkę mikroprocesorowe regulatory temperatury do kotłów centralnego ogrzewania. Strony tej umowy ustaliły, że dostawa przedmiotów sprzedaży będzie odbywać się na podstawie zamówień (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w O. składanych według corocznego ustalonego harmonogramu dostaw. (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w O. zobowiązała się do zapłaty ceny na podstawie faktury VAT, w terminie 60 dni od dnia otrzymania towaru.

Dowód: odpis umowy sprzedaży z 1 października 2012 roku – k. 3-5.

II. Deklaracja wekslowa

1. W celu zabezpieczenia praw i roszczeń powódki związanych z przedmiotową umową sprzedaży, (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w O. zobowiązała się do wydania jej weksla własnego in blanco. Jednocześnie strony tej umowy sprzedaży ustaliły, że powódka będzie uprawniona do:

a) wpisania na wekslu sumy wekslowej równej całemu zadłużeniu wynikającemu z obrachunku bieżącej sumy należności głównych, należności odsetkowych i innych kosztów i roszczeń związanych z nieprawidłowym wykonaniem umowy,

- b) wpisania na wekslu miejsca wystawienia i daty weksla,
- c) wypełnienia na wekslu terminu zapłaty weksla,
- d) wpisania miejsca płatności weksla (domicyl) w banku powódki,
- e) umieszczenia na wekslu klauzuli „bez protestu”,
- f) umieszczenia na wekslu klauzuli „sola”.

Powódka zobowiązała się do zawiadomienia (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w O. o wypełnieniu weksla, listem poleconym wysłanym najpóźniej na 7 dni przed jego datą płatności.

Dowód: odpis umowy sprzedaży z 1 października 2012 roku – k. 3-5.

III. Weksel in blanco

1. Weksle in blanco został wydany powódce. Podpis na nim złożył J. O. i opatrzył go pieczątką Prezes (...). J. na odwrocie weksla za wystawcę poręczył J. O..

Dowód: weksel z 26 lutego 2015 roku,

odpis umowy sprzedaży z 1 października 2012 roku – k. 3-5.

IV. Wykonanie umowy sprzedaży

1. Na dzień 6 marca 2015 roku, z tytułu wykonania tej umowy sprzedaży (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w O. była zobowiązana do zapłaty na rzecz powódki kwoty 54 556,65 zł.

Dowód: odpisy faktury – k. 6, 8, 10, 12, 14 i 153-190,

odpisy wydania WZ – k. 7, 9, 11, 13 i 15,

nota odsetkowa Nr 1 – k. 16.

2. O. ustawowe związane z opóźnieniem w płatności należności wynikających z tej umowy sprzedaży na dzień 6 marca 2015 roku wynosiły 8170,07 zł.

Dowód: odpisy faktury – k. 6, 8, 10, 12, 14 i 153-190,

odpis dowodów wpłat – k. 191 i 210-211,

wyciągi z rachunków bankowych powódki – k. 192-209 i 212-215,

nota odsetkowa Nr 1 – k. 16.

3. W dniach 3 kwietnia 2015 roku i 9 kwietnia 2015 roku, na poczet tego zadłużenia (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w O. wpłaciła łącznie 50 450 zł.

Dowód: odpis dowodu wpłaty z 3 kwietnia 2015 roku – k. 35 i 43,

odpis potwierdzenia wpłaty z 9 kwietnia 2015 roku – k. 42.

V. Wypełnienie weksla in blanco

1. Powódka wypełniła opisany powyżej weksel in blanco na kwotę 62 726,72 zł i oznaczyła termin jego płatności na 6 marca 2015 roku. Jako miejsce płatności wskazała Bank (...) S.A. I Oddział w Z., natomiast jako datę wystawienia weksla podała 26 lutego 2015 roku, a jako miejsce jego wystawienia wskazała B..

Dowód: weksel z 26 lutego 2015 roku.

VI. Zawiadomienie o wypełnieniu weksla in blanco

1. Pismem z 26 lutego 2015 roku, powódka zawiadomiła (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w O. i J. O. o wypełnieniu przedmiotowego weksla.

Dowód: odpis pisma pełnomocnika powódki z 26 lutego 2015 roku – k. 18.

2. Pismo to zostało wysłane 26 lutego 2015 roku.

Dowód: odpis pocztowego dowodu nadania pisma – k. 19.

VII. Zgon J. O.

1. J. O. zmarł 29 lipca 2017 roku.

Dowód: odpis skrócony aktu zgonu J. O. – k. 4 akt sprawy Sądu Rejonowego w Nysie o sygnaturze I Ns 491/17.

VIII. Przyjęcie spadku po J. O.

1. W dniu 30 października 2017 roku, pozwani P. O. (1) i N. O. (1) złożyli oświadczenia o przyjęciu spadku po J. O. z dobrodziejstwem inwentarza.

Dowód: oświadczenia o przyjęciu spadku – k. 21 akt sprawy Sądu Rejonowego w Nysie o sygnaturze I Ns 491/17.

IX. Spadkobiercy J. O.

1. Spadek po J. O., na podstawie ustawy, nabyli pozwani P. O. (1) i N. O. (1) w udziałach po 1/2 części.

Dowód: postanowienie Sądu Rejonowego w Nysie z 30 października 2017 roku w sprawie o sygnaturze akt I Ns 491/17 – k. 24 akt sprawy Sądu Rejonowego w Nysie o sygnaturze I Ns 491/17.

ROZWAŻANIA PRAWNE

I. Właściwość sądu

1. Zgodnie z przepisem art. 37¹ § 1 k.p.c., powództwo przeciwko zobowiązanemu z weksla lub czeku można wytoczyć przed sąd miejsca płatności.

2. Jako miejsce płatności wskazano w przedmiotowym wekslu Oddział w (...) Banku (...) S.A.

3. Mając na uwadze, że pierwotnie sprawa miała charakter gospodarczy w chwili wniesienia pozwu właściwy do jej rozpoznania był Sąd Rejonowy w Dzierżonowie.

4. Wedle przepisu art. 15 § 1 k.p.c., sąd właściwy w chwili wniesienia pozwu pozostaje właściwy aż do ukończenia postępowania, choćby podstawy właściwości zmieniły się w toku sprawy.

5. Sąd Rejonowy w D. jest nadal właściwy do rozpoznania tej sprawy pomimo umorzenia postępowania w stosunku do (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w O. oraz śmierci J. O..

6. W tych okolicznościach wniosek pozwanych N. O. (1) i P. O. (1) o przekazanie sprawy do Sądu Rejonowego w Nysie był niezasadny.

II. Zobowiązanie wekslowe (punkt I wyroku)

1. Zobowiązanie wekslowe jest zobowiązaniem o szczególnym charakterze unormowanym w sposób odrębny w prawie wekslowym.

2. Zobowiązanie wekslowe ma charakter abstrakcyjny, gdyż zachowuje swą ważność niezależnie od wszelkich przyczyn, które spowodowały jego powstanie.

3. Abstrakcyjność zobowiązania wekslowego przejawia się w kilku cechach.

4. Abstrakcyjność weksła wyraża się w podpisaniu weksła oraz w tym, że samo umieszczenie podpisu stanowi wyłączną przyczynę i podstawę zobowiązania.

5. Abstrakcyjność weksła przejawia się w tym, że podstawa prawna (causa) nie może być wyrażona w treści weksła. Zobowiązanie wekslowe jest oderwane od swej podstawy prawnej. C. jest wyłączona od bezpośredniego wpływu na ważność i skuteczność zobowiązania oraz nie jest wyrażona w treści weksła, ani również z tej treści nie wynika. W treści weksła nie wyraża się, w jakich okolicznościach zaciągnięto zobowiązanie wekslowe, czyli jaka jest przyczyna gospodarcza oraz co dłużnik wekslowy faktycznie otrzymał przy podpisaniu weksła.

6. O abstrakcyjności zobowiązania wekslowego świadczy fakt, że wadliwość stosunku kausalnego nie wpływa na ważność zobowiązania wekslowego.

7. Abstrakcyjność weksła wyraża się w ograniczeniu zarzutów, jakie przysługują dłużnikowi wekslowemu.

III. Weksel własny (punkt I wyroku)

1. W świetle przepisów art. 102 prawa wekslowego, zobowiązanie wekslowe pod sankcją nieważności powinno zawierać treść ustaloną przez przepisy prawa wekslowego.

2. W przypadku weksła własnego prawo wekslowe określa zewnętrzny wygląd weksła i istotne części składowe, jakie powinien on posiadać. Brak jednej z nich sprawia, że dokument taki nie będzie uważany za weksel własny, a jeżeli weksel będzie nieważny, to zobowiązanie wekslowe nie powstanie, nawet jeśli na dokumencie będzie umieszczony ważny podpis.

3. Według przepisów art. 101 prawa wekslowego, weksel własny zawiera:

- 1) nazwę „weksel” w samym tekście dokumentu, w języku, w jakim go wystawiono;
- 2) przyrzeczenie bezwarunkowe zapłacenia oznaczonej sumy pieniężnej;
- 3) oznaczenie terminu płatności;
- 4) oznaczenie miejsca płatności;
- 5) nazwisko osoby, na której rzecz lub na której zlecenie zapłata ma być dokonana;
- 6) oznaczenie daty i miejsca wystawienia weksłu;
- 7) podpis wystawcy weksłu.

4. Analizowany w rozpoznawanej sprawie weksel zawiera wszystkie wymienione elementy.

5. Użyto w nim nazwy „weksel”.

6. Zawiera on przyrzeczenie bezwarunkowej zapłaty przez (...) Spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością w O. 62 726,72 zł.

7. Określono w nim termin płatności na dzień 6 marca 2015 roku.

8. Określono w nim, że miejscem płatności jest Bank (...) S.A. I Oddział w Z..

9. Wskazano w tym wekslu, że zapłata podanej kwoty ma nastąpić na rzecz powódki D. K..

10. Podano, że weksel został wystawiony 26 lutego 2015 roku w B..

11. Na wekslu tym znajduje się podpis J. O. jako prezesa zarządu.

12. Nie ma wątpliwości, że w momencie sporządzenia tego weksla jako weksla in blanco czyli w dniu 1 października 2012 roku, J. O. był prezesem zarządu (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w O.. Przyznała to (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w O. w odpowiedzi na pozew z 31 sierpnia 2015 roku, w której wskazała, że został on odwołany z tej funkcji 16 grudnia 2014 roku (k. 52 akt).

13. Z treści wpisu w rejestrze przedsiębiorców wynika, że w przypadku zarządu jednoosobowego, prezes zarządu (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w O. jest uprawniony do reprezentowania tej Spółki jednoosobowo.

14. W orzecznictwie przyjmuje się, że nie jest konieczne wyraźne wskazywanie stosunku zastępstwa, jeżeli z treści weksla wynika wyraźnie, iż podpis został złożony przez przedstawiciela (por. wyrok Sądu Najwyższego z 2 marca 2016 roku, V CSK 406/15, OSNC 2017, nr 2, poz. 22). W szczególności będzie to dotyczyło sytuacji, gdy pod podpisem wskazuje on pełnioną funkcję, co świadczy o tym, że nie działa we własnym imieniu, lecz osoby prawnej.

15. W spornym wekslu podpis J. O. widnieje na pieczęci Prezes (...), co jednoznacznie wskazuje, że działa on jako przedstawiciel (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w O..

16. W świetle tych ustaleń weksel dołączony do pozwu posiada wszystkie cechy konstytutywne dla zobowiązania wekslowego, o których mowa w cytowanych powyżej przepisach.

17. Stwierdzając, że przedmiotowy weksel spełnia wszelkie wymogi formalne przewidziane przepisami prawa wekslowego, uznać należy go za ważny weksel.

IV. Poręczenie wekslowe (punkt I wyroku)

1. Zgodnie z przepisami art. 30 prawa wekslowego, zapłatę wekslu można zabezpieczyć poręczeniem wekslowym (aval) co do całości sumy wekslowej lub co do jej części, a poręczenie może dać osoba trzecia lub nawet osoba, podpisana na wekslu.

2. Poręczenie wekslowe jest przyjęciem odpowiedzialności przez poręczającego wobec każdego posiadacza weksla za zobowiązania wekslowe. Może ono zabezpieczać wykonanie zobowiązania niezależnie od źródła jego powstania. Aval zabezpiecza jednak tylko zobowiązanie wekslowe. Cechuje się ono abstrakcyjnością i bezwarunkowością. Akcesoryjność poręczenia wekslowego wykazuje cechy odmienne w stosunku do innych zabezpieczeń, w tym poręczenia cywilnego. Zobowiązanie awalisty powstaje niezależnie od istnienia zobowiązanie dłużnika głównego w sensie materialnym. Wystarczy, że zobowiązanie to zostało prawidłowo wyrażone na dokumencie wekslowym w sensie formalnym. Z tego też względu akcesoryjność poręczenia wekslowego określana jest jako akcesoryjność formalna. Zobowiązanie poręczyciela wekslowego jest jednak zobowiązaniem samodzielnym. Awalista zobowiązuje się nie wobec awalata, lecz względem jego wierzyciela. Jeżeli zobowiązanie osoby, za którą poręczył jest formalnie

ważne, odpowiada samodzielnie, czyli niezależnie od zobowiązania poręczonego (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z 21 lutego 2019 roku, V ACa 815/17, LEX nr 2635175).

V. Udzielenie poręczenia wekslowego (punkt I wyroku)

1. Zgodnie z przepisami art. 31 prawa wekslowego, poręczenie umieszcza się na wekslu albo na przedłużku, a oznacza się wyrazem „poręczam” lub innym zwrotem równoznacznym oraz podpisuje je poręczyciel, przy czym sam podpis na przedniej stronie wekslu uważa się za udzielenie poręczenia, wyjąwszy gdy jest to podpis wystawcy lub trasata. Dodatkowo poręczenie powinno wskazywać, za kogo je dano, a w braku takiej wskazówki uważa się, że poręczenia udzielono za wystawcę.
2. Poręczenie wekslowe może być umieszczone także na odwrotnej stronie weksla (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z 31 sierpnia 2018 roku, I ACa 280/18, LEX nr 2561757).
3. Możliwość udzielenia poręczenia nie jest ograniczona rodzajem weksla i dotyczy również weksla in blanco, czyli weksla niepełnego w dacie jego wystawienia (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z 13 marca 2019 roku, VI ACa 1625/17, LEX nr 2758140).
4. W niniejszej sprawie na odwrocie przedmiotowego weksla, który pierwotnie był wekslem in blanco, znajduje się zwrot „poręczam za wystawcę” oraz podpis J. O. i jego numer PESEL.
5. J. O. udzielił skutecznego poręczenia wekslowego.

VI. Zakres odpowiedzialności avalisty (punkt I wyroku)

1. Zgodnie z przepisami art. 32 prawa wekslowego, poręczyciel wekslowy odpowiada tak samo, jak ten, za kogo poręczył, przy czym zobowiązanie poręczyciela jest ważne, chociażby nawet zobowiązanie, za które poręcza, było nieważne z jakiegokolwiek przyczyny z wyjątkiem wady formalnej.
2. W przypadku weksla in blanco poręczyciel wekslowy może udzielić poręczenia do pełnej kwoty przyszłej sumy wekslowej, albo do kwoty przez niego określonej. Dla ograniczenia zakresu poręczenia konieczne jest jednak wskazanie zarówno na wekslu, jak i w treści deklaracji kwoty do jakiej poręczenie zostało udzielone (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z 13 marca 2019 roku, VI ACa 1625/17, LEX nr 2758140).
3. W rozpoznawanej sprawie J. O. poręczył za wystawcę czyli (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w O..
4. Jednocześnie J. O. nie ograniczył zakresu poręczenia, a tym samym poręczył za zapłatę całości sumy wekslowej.

VII. Weksel in blanco (punkt I wyroku)

1. W tej sprawie, weksel in blanco wystawiony przez (...) Spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością w O. zabezpieczał wykonanie przez nią zobowiązań wynikających z zawartej przez powódkę i (...) Spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością w O. umowy sprzedaży z 1 października 2012 roku.
2. Weksel in blanco, określany w obrocie prawnym i gospodarczym jako weksel gwarancyjny, może być środkiem zabezpieczenia wierzytelności wynikających z różnych stosunków prawnych. Wystawiony jako własny (niezupełny) i wręczony remitentowi w związku z zawarciem umowy, prowadzi do powstania zobowiązania wekslowego wystawcy.
3. Jak wskazano w punkcie II rozważań prawnych zobowiązanie wekslowe, w tym również z weksla in blanco, ma samodzielny i abstrakcyjny charakter oraz jest niezależne od podstawy prawnej jego zaciągnięcia. Remitentowi przysługuje zatem w stosunku do wystawcy zarówno roszczenie ze stosunku podstawowego, jak i z weksla, przy czym może on uzyskać zaspokojenie wierzytelności tylko raz i do niego należy wybór roszczenia.

4. W stosunku między remitentem a wystawcą weksla in blanco samodzielność zobowiązania wekslowego ulega "osłabieniu". W razie braku możliwości sformułowania skutecznych zarzutów wekslowych, wystawca weksla in blanco może podnieść przeciwko remitentowi zarzuty oparte na stosunku podstawowym i podważać w ten sposób zarówno istnienie, jak i rozmiar zobowiązania wekslowego. Sytuacja taka określana jest w orzecznictwie jako „przeniesienie sporu z płaszczyzny stosunku wekslowego na płaszczyznę stosunku prawa cywilnego”. Należy przy tym podkreślić, że owo „przeniesienie” nie skutkuje zmianą podstawy sporu ze stosunku prawa wekslowego na stosunek prawa cywilnego. Odwołanie się przez wystawcę weksla do stosunku podstawowego prowadzi jedynie do uwzględnienia tego stosunku w ramach oceny zasadności dochodzonego roszczenia wekslowego. Nadal więc przedmiotem sporu jest roszczenie wekslowe, z tą tylko różnicą, że przy uwzględnieniu również stosunku podstawowego (por. uzasadnienie wyroku Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z 10 kwietnia 2013 roku, I ACa 849/12, LEX nr 1307408; uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z 11 marca 2011 roku, II CSK 311/10, OSNC-ZD 2011, nr 3, poz. 66).

VIII. Deklaracja wekslowa (punkt I wyroku)

1. Przepis art. 10 prawa wekslowego stanowi, że jeżeli weksel, niezupełny w chwili wystawienia, uzupełniony został niezgodnie z zawartym porozumieniem, nie można wobec posiadacza zasłaniać się zarzutem, że nie zastosowano się do tego porozumienia, chyba że posiadacz nabył weksel w złej wierze albo przy nabyciu dopuścił się rażącego niedbalstwa. Cytowany przepis dopuszcza możliwość wystawienia weksla niezupełnego i jego późniejszego uzupełnienia oraz reguluje kwestię zarzutu przysługującego dłużnikowi wekslowemu w przypadku uzupełnienia weksla niezgodnie z zawartym porozumieniem wekslowym.

2. Wręczeniu weksla in blanco towarzyszy porozumienie dotyczące uzupełnienia weksla. Istnienie takiego porozumienia jest obligatoryjne i związane jest z wystawieniem i wydaniem weksla in blanco. Porozumienie to jest w istocie umową, na podstawie której podmiot podpisujący weksel upoważnia wierzyciela do jego uzupełnienia. Umowa ta wyznacza granice kompetencji wierzyciela. Prawo wekslowe nie precyzuje formy ani treści tego porozumienia, wobec czego może być ono zawarte w dowolnej formie, pisemnej, bądź ustnej, a nawet w sposób dorozumiany (por. wyrok Sądu Najwyższego z 23 października 2001 roku, I CKN 19/01, LEX nr 52712). Treść porozumienia dotyczącego uzupełnienia weksla in blanco wyznaczają granice swobody umów.

3. W kontekście porozumienia wekslowego zwrócić należy uwagę na wypracowaną w praktyce obrotu gospodarczego instytucję tak zwanej deklaracji wekslowej, którą jest pisemne oświadczenie, co najmniej wystawcy weksla, a niekiedy także osoby upoważnionej do wypełnienia weksla określające zasady uzupełnienia weksla in blanco. Tak rozumiana deklaracja wekslowa nie jest obligatoryjna dla zawarcia porozumienia wekslowego, o którym mowa w przepisie art. 10 prawa wekslowego, natomiast ma ona istotne znaczenie dowodowe. Deklaracja stanowi dowód udzielenia upoważnienia do uzupełnienia jego koniecznych elementów, rozstrzygając jednocześnie wątpliwości co do sposobu uzupełnienia weksla. Zakres zabezpieczenia w przypadku weksla in blanco wynika z treści zawieranej deklaracji wekslowej, co oznacza, że weksel może być wypełniony tylko wówczas, gdy zajądą okoliczności ustalone w porozumieniu zawartym między wystawcą, a osobą, której weksel zostaje wręczony (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z 15 września 2017 roku, I ACa 917/16, LEX nr 2381495). W istocie deklaracja będzie stanowiła dowód treści porozumienia wekslowego w rozumieniu przepisu art. 10 prawa wekslowego.

4. Z przepisu art. 10 prawa wekslowego a contrario wynika, że w razie wypełnienia weksla in blanco przez jego odbiorcę niezgodnie z otrzymanym upoważnieniem zobowiązanie wekslowe osoby, która weksel wręczyła nie powstaje, co osoba ta może odbiorcy weksla zarzucić bez jakichkolwiek ograniczeń (por. wyrok Sądu Najwyższego z 17 czerwca 1999 roku, I CKN 51/98, OSNC 2000, nr 2, poz. 27). Tym samym pozwany będący wystawcą weksla in blanco może bez żadnych ograniczeń podnosić zarzuty uzupełnienia weksla niezgodnie z porozumieniem wobec takiego powoda, który jest bezpośrednim odbiorcą weksla in blanco (por. wyrok Sądu Najwyższego z 28 kwietnia 2016 roku, V CSK 519/15, LEX nr 2037919). Należy przy tym zauważyć, że ciężar dowodu, iż weksel in blanco wypełniono w sposób sprzeczny z porozumieniem spoczywa na dłużniku wekslowym, który zarzut podniósł (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z 2 marca 2018 roku, I ACa 926/17, LEX nr 2487690).

5. Wskazać należy, że w świetle przepisów art. 32 prawa wekslowego poręczyciel wekslowy odpowiada tak samo, jak ten za kogo poręczył, co przy poręczeniu udzielonym na wekslu in blanco za wystawcę, pozwala przyjąć, że do czasu puszczenia weksla w obieg, poręczyciel może powołać się na wypełnienie weksla niezgodnie z zawartym porozumieniem (por. wyrok Sądu Najwyższego z 23 października 2015 roku, V CSK 713/14, LEX nr 1959498).

IX. Wypełnienie weksla in blanco (punkt I wyroku)

1. W niniejszej sprawie weksel, w oparciu o który powódka dochodziła w tym postępowaniu zapłaty, jest wekslem in blanco.

2. Powódka jest pierwszym wierzycielem wekslowym, zaś J. O. jest poręczycielem wekslowym co do wynikającego z niego zobowiązania wekslowego.

3. J. O., a w konsekwencji także jego następcy prawni, mogli powoływać się na stosunek cywilno-prawny łączący powódkę i (...) Spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością w O. oraz zarzucać, że weksel został wypełniony niezgodnie z porozumieniem wekslowym.

4. W ramach porozumienia wekslowego (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w O. upoważniła powódkę do:

a) wpisania na wekslu sumy wekslowej równej całemu zadłużeniu wynikającemu z obrachunku bieżącej sumy należności głównych, należności odsetkowych i innych kosztów i roszczeń związanych z nieprawidłowym wykonaniem umowy,

b) wpisania na wekslu miejsca wystawienia i daty weksla,

c) wypełnienia na wekslu terminu zapłaty weksla,

d) wpisania miejsca płatności weksla (domicyl) w banku powódki,

e) umieszczenia na wekslu klauzuli „bez protestu”,

f) umieszczenia na wekslu klauzuli „sola”.

5. Powódka wpisała w przedmiotowym wekslu wszystkie wskazane dane.

6. W pierwszym rzędzie pozwani P. O. (1) i N. O. (1) jako spadkobiercy J. O. podnieśli zarzut, że wpisana w tym wekslu suma wekslowa nie odpowiada faktycznej wysokości zadłużenia w zakresie odsetek za opóźnienie.

7. W umowie sprzedaży z 1 października 2012 roku nie ustalono odsetek należnych za opóźnienie w zapłacie ceny sprzedaży.

8. Wedle przepisów art. 481 § 1 i 2 zd. 1 k.c., w brzmieniu obowiązującym do 1 stycznia 2016 roku, jeżeli dłużnik opóźnia się ze spełnieniem świadczenia pieniężnego, wierzyciel może żądać odsetek za czas opóźnienia, chociażby nie poniósł żadnej szkody i chociażby opóźnienie było następstwem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi, przy czym w przypadku, gdy stopa odsetek za opóźnienie nie była z góry oznaczona, należą się odsetki ustawowe.

9. Powódce przysługiwały odsetki ustawowe za opóźnienie w zapłacie ceny sprzedaży.

10. Powódka przedstawiła sposób wyliczenia tych odsetek w nocie odsetkowej Nr 1 znajdującej się na karcie 16 akt sprawy. Wyliczenie to znajduje w pełni potwierdzenie w dowodach z odpisów faktur znajdujących się na kartach 6, 8, 10, 12, 14 i 153-190 akt sprawy oraz odpisów dowodów wpłat znajdujących się na kartach 191 i 210-211 akt sprawy i wyciągów z rachunków bankowych powódki znajdujących się na kartach 192-209 i 212-215 akt sprawy. Nie ma także wątpliwości, że wskazane wyliczenia są prawidłowe i w związku z tym nie ma potrzeby ich ponownego przytaczania.

11. Na dzień wypełnienia przedmiotowego weksla, odsetki ustawowe związane z opóźnieniem w płatności należności wynikających ze spornej umowy sprzedaży wynosiły 8170,07 zł.

12. Nie było sporu między stronami co do tego, że na dzień wypełnienia tego weksla należność główna z tytułu ceny sprzedaży wynosiła 54 556,65 zł.

13. Suma wekslowa wynosi 62 726,72 zł i odpowiada zadłużeniu (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w O. z tytułu wykonania przedmiotowej umowy sprzedaży na dzień wypełnienia weksla in blanco.

14. Po drugie, pozwani P. O. (1) i N. O. (1) podnieśli, że powódka przed wypełnieniem weksla nie wezwała do zapłaty ani (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w O., ani J. O..

15. Deklaracja wekslowa nie przewidywała takiego obowiązku.

16. Po trzecie, pozwani P. O. (1) i N. O. (1) zarzucili, że powódka nie zawiadomiła (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w O. o wypełnieniu weksla i nie wezwała jej do jego wykupu.

17. W deklaracji wekslowej ustalono, że powódka jest zobowiązana do zawiadomienia (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w O. o wypełnieniu weksla, listem poleconym wysłanym najpóźniej na 7 dni przed jego datą płatności.

18. Powódka uczyniła to pismem z 26 lutego 2015 roku.

19. Powódka udowodniła, że pismo to wysłała 26 lutego 2015 roku czyli na 7 dni przed datą płatności, przypadającą na dzień 6 marca 2015 roku.

20. Sporny weksel został wypełniony zgodnie z deklaracją wekslową.

X. Suma wekslowa (punkt I wyroku)

1. Jak wykazano w punkcie IX podpunktach 7-13 rozważań prawnych na dzień wypełnienia przedmiotowego weksla suma wekslowa wynosiła 62 726,72 zł.

2. W dniach 3 kwietnia 2015 roku i 9 kwietnia 2015 roku, na poczet tego zadłużenia (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w O. wpłaciła łącznie 50 450 zł.

3. Ani pozwany J. O., ani też jego spadkobiercy czyli pozwani P. O. (1) i N. O. (1), nie udowodnili, że zadłużenie to zostało zaspokojone w pozostałym zakresie, chociaż na nich w tym przedmiocie spoczywał ciężar dowodu (art. 6 k.c.).

3. Obecnie zadłużenie wekslowe wynosi 12 276,72 zł.

XI. Odsetki za opóźnienie (punkt I wyroku)

1. Wedle przepisu art. 481 § 1 k.c., jeżeli dłużnik opóźnia się ze spełnieniem świadczenia pieniężnego, wierzyciel może żądać odsetek za czas opóźnienia, chociażby nie poniósł żadnej szkody i chociażby opóźnienie było następstwem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi. Odsetki za opóźnienie należą się zarówno bez względu na szkodę poniesioną przez wierzyciela, jak i zawinięcie okoliczności opóźnienia przez dłużnika (por. wyrok Sądu Najwyższego z 13 października 1994 roku, I CRN 121/94, OSNC 1995, nr 1, poz. 21). W świetle przepisów ustawy dłużnik opóźnia się z wykonaniem zobowiązania, gdy nie spełnia świadczenia w terminie oznaczonym w sposób dostateczny lub wynikający z właściwości zobowiązania. Aby dokładnie wyjaśnić wskazaną kwestię konieczne jest odwołanie się do pojęcia wymagalności. Roszczenie o spełnienie świadczenia jest wymagalne wówczas, gdy wierzyciel jest uprawniony do żądania spełnienia świadczenia. Dopóki roszczenie jest niewymagalne, nie zachodzi także opóźnienie, gdyż dłużnik nie jest zobowiązany do świadczenia. O dacie wymagalności decyduje natomiast treść stosunku obligacyjnego łączącego strony. W przypadku zobowiązań terminowych, jeśli dłużnik nie realizuje w terminie

swych obowiązków wynikających z treści zobowiązania, opóźnia się ze spełnieniem świadczenia. W takim przypadku data wymagalności roszczenia stanowi jednocześnie datę, od której dłużnik opóźnia się ze świadczeniem. Z mocy przepisów art. 481 k.c. uzasadnia to roszczenie o odsetki. W przypadku z kolei zobowiązań bezterminowych opóźnienie nastąpi dopiero w przypadku niedostosowania się do wezwania wierzyciela żądającego spełnienia świadczenia, chyba że obowiązek jego spełnienia wynika z właściwości zobowiązania (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z 21 listopada 1995 roku, I ACr 592/95, OSA 1996, nr 10, poz. 48).

2. Do 31 grudnia 2015 roku, przepis art. 481 § 2 zd. 1 k.c. stanowił, że jeżeli stopa odsetek za opóźnienie nie była z góry oznaczona, należą się odsetki ustawowe. Z kolei od 1 stycznia 2016 roku, przepis ten stanowi, że jeżeli stopa odsetek za opóźnienie nie była oznaczona, należą się odsetki ustawowe za opóźnienie w wysokości równej sumie stopy referencyjnej Narodowego Banku Polskiego i 5,5 punktów procentowych.

3. Termin płatności weksla przypadła na dzień 6 marca 2015 roku.

4. Od dnia 7 marca 2015 roku powódce przysługiwały odsetki za opóźnienie.

XII. Zakres odpowiedzialności J. O. (punkt I wyroku)

1. Na podstawie tegoż weksla J. O. był obowiązany do zapłaty 12 276,72 zł z odsetkami ustawowymi od 7 marca 2015 roku do 31 grudnia 2015 roku i odsetkami ustawowymi za opóźnienie od 1 stycznia 2016 roku do dnia zapłaty,

XIII. Spadkobranie (punkt I wyroku)

1. J. O. zmarł 29 lipca 2017 roku.

2. Wedle przepisu art. 1025 § 2 k.c., domniemywa się, że osoba, która uzyskała stwierdzenie nabycia spadku albo poświadczenie dziedziczenia, jest spadkobiercą.

3. Ma mocy postanowienia Sądu Rejonowego w Nysie z 30 października 2017 roku, wydanego w sprawie o sygnaturze akt I Ns 491/17, stwierdzono, że spadek po J. O., na podstawie ustawy, nabyli pozwani P. O. (1) i N. O. (1) w udziałach po 1/2 części.

4. Spadkobiercami po J. O. są pozwani P. O. (1) i N. O. (1) w udziałach po 1/2 części.

XIV. Odpowiedzialność za długi spadkowe (punkt I wyroku)

1. Zgodnie z przepisem art. 1034 § 1 k.c., do chwili działu spadku spadkobiercy ponoszą solidarną odpowiedzialność za długi spadkowe.

2. Pozwani P. O. (2) i N. O. (1) nie wykazali, aby dokonali działu spadku po J. O..

3. Pozwani P. O. (1) i N. O. (2) ponoszą solidarną odpowiedzialność za długi spadkowe po J. O., w tym za dług wskazany w punkcie XII rozważań prawnych.

4. Wedle przepisu art. 1015 § 1 k.c., oświadczenie o przyjęciu lub o odrzuceniu spadku może być złożone w ciągu sześciu miesięcy od dnia, w którym spadkobierca dowiedział się o tytule swego powołania.

5. W dniu 30 października 2017 roku, czyli przed upływem ustawowego terminu, pozwani P. O. (1) i N. O. (1) złożyli oświadczenia o przyjęciu spadku po J. O. z dobrodziejstwem inwentarza.

6. Zgodnie z przepisem art. 1031 § 2 zd. 1 k.c., w razie przyjęcia spadku z dobrodziejstwem inwentarza spadkobierca ponosi odpowiedzialność za długi spadkowe tylko do wartości ustalonego w wykazie inwentarza albo spisie inwentarza stanu czynnego spadku.

7. Wedle przepisu art. 319 k.p.c., jeżeli pozwany ponosi odpowiedzialność z określonych przedmiotów majątkowych albo do wysokości ich wartości, sąd może, nie wymieniając tych przedmiotów ani ich wartości, uwzględnić powództwo zastrzegając pozwanemu prawo do powołania się w toku postępowania egzekucyjnego na ograniczenie odpowiedzialności.

8. W wyroku należało zastrzec pozwanym N. O. (1) i P. O. (1) prawo powoływania się w toku egzekucji zasądzonego świadczenia na ograniczenie odpowiedzialności do wartości stanu czynnego majątku spadku po J. O..

XV. Częściowe cofnięcie pozwu (punkt II wyroku)

1. Wedle przepisu art. 203 § 1 k.p.c., pozew może być cofnięty bez zezwolenia pozwanego aż do rozpoczęcia rozprawy, a jeżeli z cofnięciem połączone jest zrzeczenie się roszczenia - aż do wydania wyroku.

2. W piśmie procesowym z 15 maja 2015 roku, strona powodowa cofnęła pozew co do żądania zasądzenia 50 450 zł wraz z odsetkami ustawowymi, wobec zapłaty przez stronę pozwaną (...) Spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością w O. tej kwoty w toku procesu.

3. Cofnięcie pozwu w podanym zakresie nastąpiło przed rozpoczęciem rozprawy i w związku z tym do skuteczności tego oświadczenia nie była konieczna zgoda pozwanych.

4. W rozpoznawanej sprawie nastąpiło skuteczne cofnięcie pozwu w tej części.

5. W ocenie Sądu, nie ma podstaw do przyjęcia, że cofnięcie pozwu w omawianym zakresie jest niedopuszczalne ze względu na sprzeczność z prawem lub zasadami współżycia społecznego albo zmierza do obejścia przepisów prawa (art. 203 § 4 k.p.c.), gdyż nastąpiło ono ze względu na zaspokojenie roszczeń powódki w tym zakresie.

6. W świetle przepisu art. 355 § 1 k.p.c., sąd wydaje postanowienie o umorzeniu postępowania, jeżeli powód cofnął ze skutkiem prawnym pozew lub jeżeli wydanie wyroku stało się z innych przyczyn zbędne lub niedopuszczalne.

XVI. Koszty procesu (punkt III wyroku)

1. Wedle przepisów art. 98 § 3 k.p.c. w zw. z art. 99 k.p.c., do niezbędnych kosztów procesu strony reprezentowanej przez radcę prawnego zalicza się wynagrodzenie, jednak nie wyższe niż stawki opłat określone w odrębnych przepisach i wydatki jednego radcy prawnego, koszty sądowe oraz koszty nakazanego przez sąd osobistego stawiennictwa strony.

2. Do kosztów procesu poniesionych przez powódkę należało zaliczyć: opłatę stosunkową od pozwu w kwocie 785 zł (k. 27 akt), opłatę skarbową od odpisu pełnomocnictwa w kwocie 17 zł (k. 26 akt) i wynagrodzenie reprezentującego ją radcy prawnego w kwocie 3600 zł, do łącznie kwotę 4402 zł.

3. Przepis art. 98 § 1 k.p.c. stanowi, że strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony (koszty procesu).

4. W orzecznictwie przyjmuje się, że powód jest stroną przegrywającą proces także w przypadku, gdy jego roszczenie wygasło w toku postępowania na skutek spełnienia świadczenia, a mimo to popierał on nadal powództwo, które zostało oddalone. Wyjątkowo jedynie, gdy pozwany spełniając świadczenie poddaje się żądaniu, a powód cofa pozew, dopuszcza się możliwość przyznania kosztów powodowi jako stronie wygrywającej. Dotyczy to jednak sytuacji, w której powód cofnął pozew, a postępowanie zostało umorzone (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 24 listopada 2017 roku, III CZP 67/17, LEX nr 2418075; uzasadnienie uchwały Sądu Najwyższego z 9 czerwca 2017 roku, III CZP 118/16, OSNC 2018, nr 2, poz. 19).

5. Powódka cofnęła skutecznie pozew co do żądania zasądzenia kwoty 50 450 zł, którą strona pozwana (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w O. uiściła po wytoczeniu powództwa w tej sprawie, a tym samym należy uznać, że wygrała proces w tym zakresie.

6. W pozostałej części żądanie pozwu zostało uwzględnione.
7. Powódka wygrała w całości proces.
8. Pozwani N. O. (1) i P. O. (1) są obowiązani zwrócić powódce całość poniesionych przez nią kosztów procesu.
9. Wedle przepisu art. 105 § 2 k.p.c., na współuczestników sporu odpowiadających solidarnie co do istoty sprawy sąd włoży solidarny obowiązek zwrotu kosztów.
10. Pozwani N. O. (1) i P. O. (1) odpowiadają solidarnie za zaspokojenie dochodzonej w tej sprawie należności.
11. Pozwani N. O. (1) i P. O. (1) ponoszą także solidarną odpowiedzialność za zapłatę przedmiotowych kosztów procesu.